

VÁCZ.

Előfizetési díj.

Helyben:

Egy évre . . . 4 frt.—kr.
Fél évre . . . 2 — —
Negyedévre . . . 1 — —
Egyes szám ára . . . 10 —

Előfizetési díj.

Vidéken:

Egy évre . . . 4 frt.—kr.
Fél évre . . . 2 — —
Negyedévre . . . 1 — —
Egyes szám . . . 10 —

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETIKÖZLÖNY.

Hirdetmények díj 3 hasábon heti sorért 5 kr. — Többszöri vagy teljesüléssel Nyilt térbevaló közlemények után három hasábon sorért 15 krajczár delmes hirdetéseknek árlengedését adatik. || számitatik.

Az előfizetési pénzek és a lap szellemi részét illető közlemények „Vácza” szerkesztőségéhez fű ut 84. szám alá Vácra küllendők.

Kéziratok vissza nem adatauk.

Vác, 1872. dec. 12.

Felhívás

Vác város nagyerdemi közönségéhez.

Midőn a városi kórház 1868-ik évben a szenvedő polgárság előtt — csekély alaptörke mellett is — megnyitott, a városi hatóságot azon biztató remény vezette, hogy a közönség ezen humanitási intézet állandó fenntartásáért, sőt gyarapításáért újabb és újabb áldozatokkal fogja biztosítani.

A városi kórház szükségletei a kórházi alaptörke esedékes kamataival, telepedési és iparongedélyi díjakból egész 1871-ik év végeig teljesen fedezve lettek.

A városi törvényeknek besztin-tetése, a telepedési és iparongedélyi díjak törvényes eltörölése által azonban a kórház legfőbb jövedelmi forrása elzárattott, s jelenleg a kórház fenntartása, — miután az alaptörke kamatai az évi szükségletek fedezésére távolról sem elegendők s hacsak az alaptörket megmontani nem akarjuk, — a nagy-érdemű közönségnek sola sem lankadó részvételtől és áldozatkészségtől függ.

A városi tanács e mellegen felkarolt köztintezet érdekében, — mely e folyó évben is 56 beteget ápolat és adott vissza önmagának, övének s az emberségné — tisztelettel felkéri tehát a város t. cz. közönséget, hogy az újvii közzintételek megvalósítása díját rég divó szokás szerint a városi kórház javára felajánlani méltóztassék.

E kegyes adományok a városi polgármesterénél és Bálintffy Pál kórodai pénztárnok úrnál elfogadtatnak. A t. cz. adakozók névsora, valamint az adományozott összegok nyilvánosan fognak közzétetni.

Kelt Váczon, 1872. évi decz. hó 5-én tartott tanácsülésből.

Pruker Antal s. k.
polgármester.
Regede Károly s. k.
jegyző.

Voltam egyszer egy városban, mit ismeretlenség tekintetéből nem nevezek meg.

E város ifja, örege, ifjú s aggszüléi, delüli mind örömitasan beszéltek egy megalakult dalgyletről, mely már bálokat is adott. Két év múlva ismét ama városba mentem, s a dalkör felüli kérdéscimre megtudám, hogy talán még fennáll a dalkör, de nem bizonyos, és kevesen tudják. . .

Ime uraim! Egy arezkép városunkból.

Nekünk is volt dalkörünk, s talán most is van belöle egy hamu alá temetett szikra, melyet azonban előbb keressni kell.

Volt nekünk dalkörünk, — igen, de hová lett?

Talán jó volna kidobolhatni, hogy a ki elveszett egyletünket megtalálja, kap 5 frtot?

Akkor talán rákánakánk holt teimeire, mint a Franklint kereső expeditiók

Lássák uraim, mit tevünk mi, mióta az utolsó bál és dalestély elmuult, — semmit! — és hasonlitsuk egyletünket azon parányi kis Merkur egy-lehez, ama tojásból kelt sashoz, — meglátjuk, hogy ránk néve a szegény palástolhatlan a — hallgatás és pangás miatt.

Mi adtunk bálokat, néhány dalt tanultunk, mult évben veszedekünk a cölökséggel, az idén veszedekünk a karmesterrel, azt hívök, majd csak most kezdődik „Magyarhon fénykora.” — pedig akkor kezdődött az éj — az éj, melyből a sirig csak egy lépés.

És a Merkur, az év elején 36 tagú kör, a bálokat tekintetbe sem véve, tekintet művelés s tanító feladatsókat rendes tagjai tehetségeiből által, — a mit bizony mi is meghallgathatnánk.

E kis kör gyűjtött magának mintegy 400 kottés könyvet, szépen bitorozott termet rendeztet be, aránylag kis jövedelem és csekély pártolás mellett, míg mi százakra menő pén-

zünket elköltöttük, s nem látjuk annak nyomait.

Mire lehetünk mi büszkéek? Mi van nekünk? Egy zászló!

Hej pedig uraim! inkább zászlóalj legyen zászló nélkül, mint zászló zászló nélkül!

Már pedig minálunk így van. A szinpadon senki sem akarja az inas és szolga szerepét játszani — a korbenn mindenki a „Zugsführer” ohajt lenni.

Igy mi nem leszünk életre való egylet sóna.

Elöre dalkör! Itt vannak a karácsonyi napok! Lepjük meg a közönséget az oly rég hallgató működvelői előadások sorozatával, — lepjük meg újon tanult dalokkal, rendezzünk hangversenyeket, — a körünkben levő tehetséges férfiak rendezzenek feladatsókat, népszertű, oktató, mulattató tárgyakról — s akkor kivívhatjuk újra a vácei nevet, s letorülhetjük a rozsdát, mit jelvényünkön az idő okozott.

Ujból mondom, előre, — s nem hiszem, hogy önök t. uraim, ne egyeznének velem, — s biztos vagyok benne, hogy karácsony második ünnepe, ha szinzeladuson nem, de egy hangversenyen tapasztalhatok önök s körünk dinaldának.

Telhat: fegyverre — csatára! !

X. Y. Z.

Levelezés.

Káposztás-Megyer, december 9.

(Gazdasági — Ipar. — Sport.)

Alig hinném, hogy a mító „Vácza”, négy éven át Vác vidéke auyni kisebb nagyobb helyéről közlött egy egy tudósítást, hasábjaira a közel szomszédos Káposztás — Megyeritől is tévelt volna bármely egy levél.

Noha Megyer puszta, mindazáltal életében több a sürgös forgás, a közérdeklőséget megérdemlő esemény, mint Pestmegye számtalan kisebb községében.

A pestiek sürten látogatott megyeri

szőlők azei s nyári időben vig társasod-
nak színelve.

Károlyi Sándor grófnak helybeli mintá
gazdaságban folyton sok ujat nyújt a G e
o r g i o o n érdekelteinek. Míg végül a me-
gredi istállóival vidéki Mekkája Budapest sport-
manidek.

Némi sorrendet tartandó, legelőbb fel-
említem hogy a meyeri puszta közelebb-
rú fejték be ama nagyserű téglagyártól,
mely a sugártú építéséhez évenként hatmil-
ió téglát téglás szerződéséleg szállítandó, s
egy, mint a vidékünkbeli iparélet legújabb
jelensége méltán megérdemli a felemelést.

Sokkal fontosabban tartják azonban
ennél sportmanek az ös óta itt folyó rő-
kargerőtel megalakodás, melynek központja Mo-
gyer, mint a falkászatnál használt paripák
istállójeának, s az angol kutyák hazának
színelve.

Hogy olvasásnak a mulatságokról be-
ható fogalmat szerezzek, leírom a múlt keddi
falkázatot részletesen. — Megjelent a ta-
dálkózás színelvénye: Megyérnél a fejedelmi
pár is Vilmos hercegre. A miniszteré kijű-
zött ott voltak gr. Andrády Gyula és Tisza
Lajos. Hogy Wenckheim Béla miért és há-
maradt el, azon mindenki eszokolozott, s né-
melyek gyanusiták, hogy kabinettet, s mé-
legmonditott aztán a dolgra a nyolcas cover-
hez. Itt vendégek is voltak, mikévelőz sze-
rők, néhány bérkocsiban. Ez jó jel. Mutatja
az édekeltség terjedését. Rómából száraz-
kati hajtanak ki a kocsik, tele kiváncsi né-
zőkkel, minden osztályból, valahányszor va-
dászat van a campagnen s tudni lehet, hogy
a róka — mint rendszer teszi — a Metella
sírjára menekül messze. Miért ne lehetne hát
nérdés a peszi campagnen is, hol mégis
csak elfogott néha egy-egy róka? A mai
nem csak kijőnni a hajtó előt. A kutyák-
k kellett kigratni. Talho! kiáltá el ma-
gát, hatalmas kedvben a király, midőn elő-
termet a róka, s előzött becsúszott. Elő-
szarban sikerült visszamenekülnie a coverbe.
Hanem a kutyák felkapkák bőreit, s aztán
kihajtották ökemét is. Midőn már azt hittek,
hogy jó uton van a szaladásra, egy parasz-

tu integett neki a kalapjával, mit a ravasz
fiat megértett okvetlenül, mert másodsor
is a coverbe hátrált. Háromnegyed órába ke-
rült, míg a kutyák kivertek lamarduszor is.
S végre futott s haj rá! szép futam volt a
palotai határban s át a főbába. Itt egyszerre
check lőn — a róka elűt. Kutak: sommi
nyoma Elytelve a föld. Közepelhet a mu-
latságos boszankodás nyilatkozatait; mert hát
angouli szabad kiscsá káromkodni ilyenkor a
csalódott vadászoknak az udvar jelenlétében
is; s én bizony nem merék jót állani arról
sem, hogy nem halott-e valaki egy föléges
damnt is. — Már azt hittük, hogy nem látjuk
többé az elíteltet, midőn Festeticz Pék lako-
telezte az egész társaságot fáradszatan kere-
sező átal, melynek folytatn föltáitla a lyu-
kat egy ugaron. Ilyötn ott termett mindenki.
A terrier leeresztette a nyílson s csak ha-
mar meghaltott, hogy pürbeszűbe eresz-
kedt valakivel a föld alatt. Megtalálta a
rókát kiásható távolban. Elő az ássókak. Két
ember neki állott. Roppant izgalom környezé
a gödört. A munka azonban egy jó negyed
órát tartott. Ez alatt falatoztak némelyek;
mások újra nyergeltek a rókák kik fogadtak
is, hogy a róka megmenekül. E véséig által
megérkezett — kocsiban — Károlyi István
gróf uszgrónja a spectaculuma. S végre az
ások kilökték a rókát, roppant örömrúnere.
A „világá gróf” állat nem volt rest, hanem
elchorda magát a csomóri szőlők fele. S lön
pompás run, míg a futamnak végén — az
Almássy Pál szőlőjeiben — megtörtént a só-
várgott ki el is — a róka fogva s a kutyák
lón. Farkát oda itették Vilmos hercegre.
— Volt két felbúkkás is, elég komoly, de baj
szűlt ki. Báró Döry Lajos a mocsárban sí-
lyedő lovaknak fején ácseszt a nagy ártat ha-
potló lovatól, midőn ez kapaszkodni elkezdett.
Féltukott Salamon G. is — szerencsésen. —
A hollandus uraknak nem érte eseménye.
A királyné gyönyörűen ropult át két nagy
csónak. A király — eszeneg. Ö fölégeknek
rendes négy fő áll rendelkezésünkre megve-
tend lovakol. — Eszen rendkívül kelendő
mulatság 4 óra után érte véget; midőn a
piros frakkok bűszkében tértek haza mint

eddig. — Ily módon folytak le a mulatságok,
melyek perze csak nagy uraknak valók, kik
nyaluk egy ugrásért, diétákat egy rókáért
köznyedn kokszatathatják. Ilyen mifele sze-
gény ember diété legelőbb családját, ha-
záját teszi ki a veszedelmeknek. Perze,
hogy az előbbi vállalkozás az utóbbról a no-
belább passio.

Xantus.

Hírek.

— A galgavideki agrárszerve-
let első diját a közéleti versenyen báró
Podmaniczky Géza egy agrar nyerte el. Aga-
rszerveletét már alapítottak a Galgavölgye
„teljes” földesura; talán csak következik
„népneveléséget” is az — agrark
után?

— Vác vidékének tanügy-
ról Spinoza munkatársunk által 45. számú-
ban írt első cikkünk, mint örömmel érte-
sülünk, nem hangzott el a pusztában kiáltó
szavakként. Pestmegye első tanfelügyelője
figyelmet is viedékén árva tanügyre vonta
s rokonszenvre talált a „Hon”-nál is, mely
tekintélyes hasábján hosszabb kivonatol kö-
zölt az általa meglehetősen átváltozt és kitűnő-
nek nevezett vezércikkéből.

— Bérces János, falusi pótlónak
közéleti számmunkán megjelent ismertetését
lapunkkal egyszerre az „Igazmondó” is kö-
zölte. Ma számmunk tárgyában is adunk
egy csinos rómazott a kedvelt népköltől.

Azon derék egyének, kik a
„Merkur” kör tagjai és a kör iránti tartózá-
sokat mindvégig, dacára a magán és nyit
felháviságnak, le nem fejték, a következők:
— Gróf Móricz, Ilovayk József, Kreszák
György, Mandel Lipót, Polák János és
Schuller Gusztáv. Ez utolsó, sem a beiratás

TÁRCSA

Virág András lánya.

(Románca.)

Virág András lánya
Sztz lilium szála,
Rózsapiros ajkát
Értelened őrsé
Mint „ne nyúj hozzája.”

Kis szívének része
Pia volt kertesze,
Szerete gondozá,
A míg el nem vitte
A háboru vése.

A falu merzeje
Virágokkal tele,
Csak a lányka hervad:
„Oh ne késői soká
Bús szívennek fele!”

Onk a hazertétre
Pista piros vére . . .
Hull a liliumszál,
Virág András lánya
Bús sírja melyére.

Béres János,
főföldművelés.

Vác város történeti vázlata.

Sokan lesznek e sorok olvasói közt,
kik ép oly kevéssé tudják, mióta áll Vác
városa, mint azt, ki által alapították.

Régi, nagyon régi időkre kell vissza-

menünk, ha városunk építése idejét tudni
akarjuk, a homályos időkre, midőn harcz,
bárd és buzogány szerzék az országotak,
nem pedig a diplomatia. (Őseink vitéz pari-
páinak helyén járunk most, és nem tudják
sokan, kiknek porai felett építettet a kez-
deteg jelentéktelen város. Sőt mindenki
mint eleinte, egy később is, de mind any-
nyiszor újra kiejült, s bősékes mondhatjuk
magunkat váci polgárnak, mert Vác tör-
telésmilleg nevezetes hely.

Dieső királyunk I. sz. István alapítá
püspökséget és Géza (I.) jósággal ajándé-
kozta meg.
Némelyek szerint a város nevé Vác
név püspöktől nyerte volna, ez állítás azon-
ban semmi értekel sem bír, miután ott,
hol püspökség van — városnak is kell lenni,
magyar herceg, mint püspök. — Géza
név magyar szalmon király elől erre
emekült, hogy a morva segédcsapatokkal
és testvérel egyessihen.

Az 1077. évben itt temettetett el I.
Géza király, hogy hol, dacára történe-
ségi kutatásainak mind eddig nincs tudva.

Lehet, hogy odább állt akkor a város,
lehet, hogy a Duna hajjai nyeltek el a kirá-
lyi hullát, ez egyébránt őseinknek nem
volt szokásuk, miután már keresztények
voltak.

1193. év sept. 8-án Imre király itt
nemzeti zsinatot tartott, melyről azonban
szinte nem sokat tudunk.

Nem sokára ezután aggasztó hírek
jöttek a magyaroktól E. 101. 1241-ben jöttek e
szélre a honosak ellenülés után a vad csorda
felgúnyja a várost, a lakosokat lemészárlák
és kirabolva, pusztítva vonultak felébb. Esz-

tergom felé, hol talán tudják önök mi tör-
lént? — Nem? Elmondom hát.

Tal volt. — A Duna jége keményre
fagyva, a mongol csorda minden óráan meg-
kerkeztetett és átmenve a Dunán, tönkre tesz-
tette volna a várost. — A lakosság egész
férfiak felülretek tehát újfel a jeget, s így
megvolt akadályozva az átmenetel. — Így
vitétek magukat néhány napig, míg végre
kimerültek a felmondtak az utolsó remény-
ről.

A nőket a fellegvárba vitték, kínset,
aranyat, ruhákat elégették, s el voltak te-
szálvó a halálra.

A keresztököt nejel azonban, kiknek
erediben nem tört az ösümagyar vér, elhagy-
ták a várat és a mongolokhoz menekültek,
hol a chián kivégzték őket.

Ezután átmentek a mongolok a jég-
on és csaknem mindenkit lemészárolva, el-
ők is véres vesztéséget szenvedve, vonultak
odább, a chián is itt esett el.

IV. Béla királyunk a mongolok elvo-
nulusa után újra felépíté Vácot, települé-
sége helyreállítá, s gondoskodott a pusztasá-
got ismét kies boldog helyé varázsolni.

1485-ben országgyűlés tartottott itt; —
a mohácsi vérszótágy előtt pedig fölhód foglalta
el a kereszt helyét töröknyakon, és hossza
ideig török uralom alatt volt.

1596-ban *) Miksa főherceg vissza-
vitta az ózmán hatalom közből.

1608. év november 12-én Brassó város
kaldétsége Bossay előt itt tisztelővén,
mók a néhai réz despoták arany koronáját,
övet és forgóját nyújtotta át.

1684. jún. 27-én Vác mellett Károly,

*) Lásd Típodl Összéb „Világtörténeti szótára.

pénz
ma j
köszi
járd
folyv
jaivá
napja
tozik.
sekor
hér
bizt
lesz
gondf
degek
Volt
állítá
kielég
tère s
sunk
kör
nevet.
„Kors
dec.
kestő
vidéki
jöv s
M
azt, n
tom a
meret
valobá
Dunas
Gamas
térbe
ma n
lothr
zére a
o égés
alatt i
szarlan
az úg
tárió
9-ik é
a hida
város
vezény
gyakro
lédit.
vissza
reg J
vissza
egy k
tályát,
portok
nyitva
megfűt
4 gyú
lerő b
támadá
űstek
talyon
rost . .
J
oly me
pillant
roy, or
1804. j
nyí ró
lágra.
genti D

„kőérnetül a kitűnő mulattatásért“ ő is elmondott csengő hangján egy Zebulonféle levelet, a mai viszonyokról szólót, melyre azonban M—cs L. nagy memorijája daczára sem tudott visszamélekezni. Váczná kiszállván, természetesen el kellett válnia kedves úti társától, ki beszélgetés közben felemlíté, hogy Bécsbe utazik.

M—cs L—t azonban Vácztott sem hagyta pihenni az említett Zebulon levelet. Össze visszatúrta „Üstökös“-eit, de eredmény nélkül, míg végül megtalálta — a következő vasárnapon megjelent „Üstökös“ új számában.

De már csak most kezdett csak igazán tűnődni azon hogyan tudhatta az ő utitársa előre azt a Zebulont, mely találkozásuk után két napra volt az „Üstökös“-ben megjelent.

Elvégre ezt is megtudta a „Hon“-ból, melynek tárczájában a bécsi arzenálról s

Bécsből keltezett cikket irt a pár napra Bécsbe rándult — **Jókay Mór.**

Ah! Jókay volt az ő utitársa; Jókay ki Tallérosy Zebulonnak legbensőbb kebelbarátja lévén, könnyen ismerhette ennek az „Üstökösbe“ a megjelentető levelet!

Hogy tánczol a magyar? — azt érdekesen írja le Berzsenyi „Tánczok“ című versében.

„A magyar egy Pindár: valamerre ragadta meg, felkésesedett tüzzel nyomja ki indulatit. Majd lebegő szellő, szerelmerre olvad epedve, s hája hevét kényes mezdálathatka szóvt. Majd maga fellobbanva kiszáll a hajnöki tánczra (Mégveti a lánykát a diadalmi dagály) S rengeni a földet; Kínásit látz vörös ajakkal A testhalomköt közt ugrani bősérvet. A ritkos törvényt mesteréreg nem szedi rendbe, Csak maga szaz törvényt s felkesedése határ!

Ember az, a ki magyar tánczhoz jól terne örüljön!
Férfi erő a lelkes szikra feszíti erét.“
Oly éltől, szines bírása ez a magyar táncz-nak, mely megérdemelte, hogy a Berzsenyi mai napig nem igen olvasott verséből felelevenítsük.

Bécsi búrce távirata dec. 15-én.

Arany	—	—	5.26
Ezüst	—	—	107.85
Nemzeti kölcsön	—	—	71.90
1860-ki államkölcsön	—	—	103.25
5% metalliques	—	—	66.55
Bankrészvények	—	—	885.—
London	—	—	199.85
Hitelintézés részv.	—	—	342.40

H i r d o t ó s o k.

Bérlet Hirdetmény.

Vác város tulajdonát képező alább megnevezett bérletjogok 1873-ik év január 1-ső napjától egy, vagy a körülményekhez képest 3 évre a városház teremében tartandó nyilvános árverés utján bérbé fognak adatni, még pedig:

1-őt a **Hordó** című vendéglő bérlete f. évi december hó 17-én délelőtt 10 órakor.

2-or az **alvárosi urbéri koresma** bérlete f. évi december hó 18-án délelőtt 10 órakor.

3-or a katonai negy laktanyi **kert** bérlete f. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor, melyre a t. cz. vállalkozók ezennel meghivatnak.

Kelt Váczon, 1872. évi decz. 10.

A városi tanács.

Eladó ház.

Váczon a paradicsom utczában a 192-dik számú Slapák-féle ház „szabad kézből eladó“, áll: 9 szoba. 8 konyha, ugyan annyi élléstár (speis) és fakamra; egy pincze, kút és istálló-ból. — A föltételekről értesítést nyerhe-ni Slapák Lászlónál Pesten, a Tek. Jozovics Mihály úr m. kir. udvari „magyar királyhoz czimzett“ gyógytárban.

Önkénytes árverési hirdetmény.

A tek. m.k. járás bíróság f. h. 9-iki engedményével e hó 18-án déllelötti 9-órakor, a szarvas venvéqlőben önkénytes árverést rendezek, hol mindenmemű bútorok, konyha és házi szerek s különféle ingóságot, árlejtés utján a legtöbb ígérőnek, készpénz lefizetése mellett elfognak adatni.

Miről is a t. cz. közönséget és venni kívánókat értesíteni van szerencsém,

Schuller József
Szarvas vendéglő bérlője.